

Ondernemen

Ontwikkelen

Ondersteunen

D66

Zoelmond

Rijswijk

Erichem

Zoelen

D66 krijgt het voor elkaar

Inhoud

Voorwoord	1
In het kort	2
Uniek Buren: iedere kern bijzonder	3
Een leefbaar en ondernemend Buren	4
1. Bestuur en bewoner	5
2. Inclusieve samenleving	7
3. Duurzaamheid en energie	13
4. Voorzieningen en maatschappelijk vastgoed	15
5. Ruimtelijke ordening	18
6. Ondernemersklimaat	20
7. Financiën	22
Richtingwijzers	23

Voorwoord lijsttrekker

1

Gemeente Buren is een prachtige gemeente waar ik als ondernemer en politicus erg trots op ben. Om Buren nog mooier te maken, wil ik me de komende jaren weer inzetten. Duurzaamheid, zorg, bereikbaarheid, onderwijs en regionale samenwerking zijn onderwerpen waar ik me, met mijn fractie, hard voor wil maken. Onze gemeente, centraal gelegen, heeft veel prachtigs te bieden: recreatie, fruitteelt en natuur. Een gemeente om goed voor te zorgen.

De lijst van D66 laat nieuwe gezichten in de Burense politiek zien. Afgelopen jaren hebben wij een groei gehad in het aantal leden. Ik ben blij dat verschillende van deze 'nieuwe' leden zich willen inzetten voor een mooi Buren.

In de afgelopen vier jaar hebben wij in de gemeente Buren in de oppositie gezeten om vanuit daar onze standpunten te verdedigen. De D66 fractie heeft zich goed weten te profileren binnen de raad. Denk hierbij aan aandacht voor het milieu en de energietransitie. Naar aanleiding van de stalbrand van de Knorhof, waarbij duizenden varkens zijn verbrand, heeft D66 er mede voor gezorgd dat dierenwelzijn in Buren op de agenda van de gemeenteraad kwam. Boeren in landelijk gebied met grote veestallen, de gezondheid voor de omwonenden en dierenwelzijn: hoe kunnen we dit goed samen laten gaan in Buren?

D66 was voortrekker van een nieuwe, duidelijke digitale begroting. Dit is nodig voor de democratie. Politici én bewoners moeten de begroting begrijpen. De lokale politiek is en blijft boeiend. Er is nog veel D66 werk te doen.

Wij bedrijven eerlijke politiek, en dat is niet altijd makkelijk. We maken onze afwegingen in het kader van het algemeen belang. Deze manier van politiek bedrijven bevalt mij en laat ons, als fractie, ook geheel in onze waarde - de D66 waarde. Wij zijn kritisch, maar positief. We doen onze controlerende taak als raadsleden en stellen de kaders waar dit moet. Ik hoop op een ondernemend en leefbaar Buren, waar bewoners worden gestimuleerd zich te ontwikkelen en worden ondersteund als dat nodig is.

Wij, als D66 Buren, zijn vol energie om de komende vier jaar u te vertegenwoordigen in de gemeentelijke politiek! Samen staan we sterker, samen kunnen we het verschil maken.

Alda van Zijl - Hoek

Lijsttrekker D66 Buren

In het kort

Wij vertrouwen op de kracht van de bewoners van Buren; een samenleving van 15 verspreide kernen waar het goed wonen en leven is. Een leefbaar en ondernemend Buren. D66 staat voor ondernemen, ontwikkelen en ondersteunen door zowel de gemeente als de bewoners: we gaan het samen doen.

Samen maken we een leefbaar en ondernemend Buren: een gemeente die aantrekkelijk is voor huidige én nieuwe bewoners en ondernemers; een partner voor regionale samenwerking; een gemeente die duurzaamheid nastreeft; een gemeente die er voor de bewoner is als deze hulp nodig heeft.

» Duurzaamheid

D66 wil een energieneutraal Buren. Wij hebben aandacht voor duurzaamheid door opwekking van groene stroom te faciliteren en groene stroom in te kopen. Wij zetten ons in voor een schoner Buren.

» Ondernemen

D66 wil meer ruimte voor duurzame, innovatieve en agrarische recreatieve initiatieven. Bewoners moeten meer ruimte krijgen om hun eigen leefomgeving samen te verbeteren.

» Bereikbaarheid

D66 wil een goede digitale en fysieke bereikbaarheid voor de bewoners van de gemeente Buren. Glasvezel voor heel Buren, internet is een 'primaire' levensbehoefte geworden.

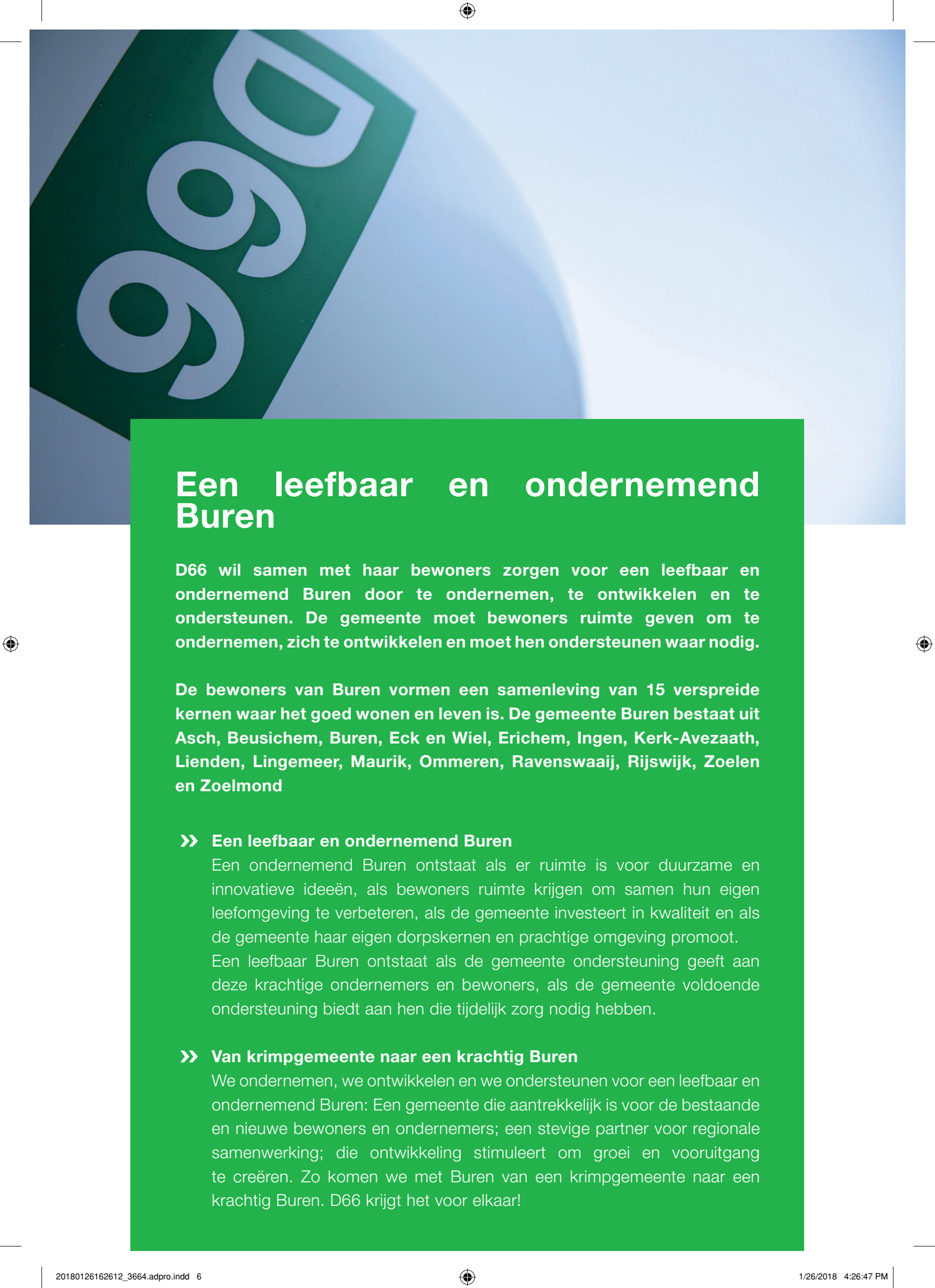
» Zorg

D66 wil goede zorg voor bewoners die dit nodig hebben. Zorg moet goed geregeld zijn. Ouderen die dit willen moeten zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Professionele zorg aan huis moet beschikbaar zijn.

» Onderwijs

D66 wil dat kinderen zich goed kunnen ontwikkelen door goed onderwijs, een leeromgeving nabij huis. Onderwijs waarbij aandacht is voor culturele en seksuele diversiteit en voor maatschappelijke problemen.

D66 krijgt het voor elkaar

Een leefbaar en ondernemend Buren

D66 wil samen met haar bewoners zorgen voor een leefbaar en ondernemend Buren door te ondernemen, te ontwikkelen en te ondersteunen. De gemeente moet bewoners ruimte geven om te ondernemen, zich te ontwikkelen en moet hen ondersteunen waar nodig.

De bewoners van Buren vormen een samenleving van 15 verspreide kernen waar het goed wonen en leven is. De gemeente Buren bestaat uit Asch, Beusichem, Buren, Eck en Wiel, Erichem, Ingen, Kerk-Avezaath, Lienden, Lingemeer, Maurik, Ommeren, Ravenswaaij, Rijswijk, Zoelen en Zoelmond

» Een leefbaar en ondernemend Buren

Een ondernemend Buren ontstaat als er ruimte is voor duurzame en innovatieve ideeën, als bewoners ruimte krijgen om samen hun eigen leefomgeving te verbeteren, als de gemeente investeert in kwaliteit en als de gemeente haar eigen dorpskernen en prachtige omgeving promoot.

Een leefbaar Buren ontstaat als de gemeente ondersteuning geeft aan deze krachtige ondernemers en bewoners, als de gemeente voldoende ondersteuning biedt aan hen die tijdelijk zorg nodig hebben.

» Van krimpgemeente naar een krachtig Buren

We ondernemen, we ontwikkelen en we ondersteunen voor een leefbaar en ondernemend Buren: Een gemeente die aantrekkelijk is voor de bestaande en nieuwe bewoners en ondernemers; een stevige partner voor regionale samenwerking; die ontwikkeling stimuleert om groei en vooruitgang te creëren. Zo komen we met Buren van een krimpgemeente naar een krachtig Buren. D66 krijgt het voor elkaar!

1. Bestuur en Bewoner

5

D66 wil meer inspraak van bewoners en stimuleert regionale samenwerking. De gemeente neemt beslissingen die vaak direct invloed hebben op de bewoners. De relatie tussen bestuur, burger en haar omgeving is daarom van groot belang.

» Geef de bewoner inspraak

‘Vertrouw op de eigen kracht van mensen’ is een van onze richtingwijzers en bepaalt sterk het denken van D66: de overtuiging dat bewoners samen vaak beter problemen signaleren en oplossingen voor deze problemen kunnen vinden dan de overheid. Directe democratie en moderne vormen van inspraak zijn daarom een belangrijke aanvulling op de representatieve democratie.

Voor D66 is het belangrijk dat de gemeente goed naar haar bewoners luistert. De bewoners kennen hun omgeving het beste en zij weten wat er nodig is. Bewoners krijgen meer te zeggen over investeringen in hun omgeving. De gemeente neemt een ondersteunende rol aan in de uitvoering van plannen van groepen bewoners.

Voor D66 is het belangrijk dat iedereen kan inspreken en participeren, niet alleen hoogopgeleide of mondige bewoners. D66 wil verschillende kanalen inzetten om bewoners te bereiken en uit te nodigen om mee te denken over hun omgeving. Denk hierbij aan: buurtbijeenkomsten, online inspraakmogelijkheden, inzet van facebook en twitter en een duidelijke website. De gemeente moet bewoners faciliteren door moderne en snelle manieren van contact. Het succes van een snelle, moderne manier is te zien in het succes van de Buurtpreventie-whatsapps.

» Stimuleer regionale samenwerking

D66 stimuleert samenwerking 'over grenzen van de gemeente' heen, bijvoorbeeld via Regio Rivierenland of met individuele buurgemeenten. De voorwaarde is dat de afspraken die gemaakt worden in deze samenwerkingsverbanden democratisch gelegitimeerd en controleerbaar zijn. Samenwerkingen moeten een duidelijk doel dienen en heroverwogen worden als dit doel uit zicht raakt. Het regelmatig beoordelen van nut en noodzaak vergroot de effectiviteit van het bestuur en de legitimiteit van het samenwerkingsverband.

D66 vindt dat ondernemerschap en samenwerking in de regio gestimuleerd moeten worden als dit ten goede komt aan de effectiviteit en de kwaliteit. Samenwerkingsverbanden waaraan gedacht kan worden zijn onder andere exploitatie, beheer of gezamenlijke van ICT. Ook private samenwerkingen kunnen worden aangegaan. Voorbeelden hiervan zijn het behoud van cultureel erfgoed of het uitvoeren van duurzaamheidsprojecten. Recent onderzoek heeft uitgewezen dat samenwerking kan leiden tot een woud aan afspraken, waardoor de samenwerking duur en ineffectief kan worden. Ook kan samenwerking tot gevolg hebben dat we als individuele gemeente geen invloed of democratische controle kunnen uitoefenen. Mocht een van deze twee voorkomen, dan moeten we durven kijken naar andere oplossingen. Mogelijk is een fusie (ambtelijk, bestuurlijk of in het uiterste geval herindeling) met buurgemeenten dan een beter antwoord. Besluitvorming over beleidsafspraken moet democratisch verlopen.

Gemeente Buren en samenwerkingsverbanden

Gemeente Buren neemt deel aan meerdere gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Deze samenwerkingsverbanden dienen verschillende doelen. Het gezamenlijk uitvoeren van taken, het gezamenlijk inhuren van kennis, krachten of middelen of het gezamenlijk ontwikkelen van beleid. Voor taken zoals (jeugd)zorg, afvalverwerking of ruimtelijke ordening kan door samenwerking expertise worden gedeeld. Hiermee kan de kwaliteit van beleid en dienstverlening worden vergroot. Het grootste samenwerkingsverband van de gemeente Buren is de 'Regio Rivierenland', waar op verschillende onderwerpen wordt samengewerkt. De belangrijkste speerpunten van regio Rivierenland zijn: logistieke dienstverlening, recreatie en toerisme, agrarische economie. Daarnaast neemt de gemeente Buren deel aan wettelijke verplichte samenwerkingen, zoals de veiligheidsregio en de GGD.

2. Inclusieve samenleving

7

D66 vindt dat elke burger mee moet kunnen doen aan het maatschappelijke en economische proces: ouderen, jongeren, mensen in armoede, mensen met een beperking. De gemeente moet daarbij de vindrijkheid en creativiteit van haar bewoners ondersteunen en hen de ruimte geven. Er zijn soms mensen zijn die (tijdelijk) niet voldoende eigen kracht hebben. Dit kan komen door fysieke beperkingen, een psychiatrische aandoening of omgevingsfactoren zoals armoede. Voor mensen die zichzelf niet kunnen redden, dragen we via de gemeente een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Bewoners, professionals en cliëntenraden moeten actief betrokken worden bij de inrichting van het sociaal domein. De gemeente moet experimenten met innovatieve ideeën en ICT in de zorg steunen en faciliteren.

» Creëer een prettige leeromgeving als voorbereiding op de toekomst

D66 vindt het belangrijk dat kinderen zich breed ontwikkelen. Kinderen moeten zich optimaal kunnen ontplooien om de stap naar het voortgezet onderwijs met vertrouwen en succes te kunnen maken. Bereid kinderen voor op de samenleving met aandacht voor burgerschap, digitalisering, gezondheid, natuur en seksuele en culturele diversiteit. D66 wil scholen stimuleren om dit te organiseren. Daarvoor kan de gemeente samenwerkingen initiëren en budget vrijmaken.

Een prettige leeromgeving voor kinderen is belangrijk voor een goede ontwikkeling. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting, voor nieuwbouw en kan voorwaarden verbinden aan subsidies voor renovatie van bestaande schoolgebouwen. Door haar positie, haar relaties en haar budget kan de gemeente gewenste ontwikkelingen of nieuwe vormen van scholen stimuleren. De gemeente kan geen eindverantwoordelijkheid dragen.

Scholen moeten thuis nabij zijn, duurzaam zijn, multifunctioneel zijn en een prettig en gezond klimaat hebben. Brede buurtscholen zijn hier goede voorbeelden van. Goed georganiseerd leerlingenvervoer is hierbij belangrijk, zodat ook voor kinderen, waar geen basisschool in hun dorpskern aanwezig is thuisnabij onderwijs mogelijk blijft.

D66 wil dat vroeg- en voorschoolse educatie voor alle kinderen vergoed wordt. In deze vroeg- en voorschoolse educatie kan ook ruimte zijn voor sport, muziek, onderwijs, logopedie en bijlessen. Ieder kind heeft het recht om zich vanaf jonge leeftijd te ontwikkelen.

D66 wil naar ál haar bewoners luisteren, en niet alleen naar de volwassenen. D66 wil dus een jeugdraad in stellen. Zo kan de jeugd beter betrokken worden.

» Stimuleer samenwerking in de jeugdhulp

D66 biedt ondersteuning en zorg, waar nodig, zodat alle kinderen gezond en veilig op kunnen groeien en hun talenten kunnen ontwikkelen. Dit verdienen alle kinderen. Samenwerking tussen partijen is bij het bieden van jeugdhulp belangrijk.

In de ondersteuning krijgt het hele gezin en netwerk van het kind een rol. Door tijdige signalering, gemeenschappelijke inzet op preventie en effectieve gezinshulp moeten uithuisplaatsingen zo veel mogelijk voorkomen worden. Scholen krijgen een meer signalerende functie krijgen. De aandachtsfunctionaris is de schakel met Jeugdzorg en Veilig Thuis. De gemeente stuurt actief op samenwerking tussen deze partijen. Voor (specialistische) zorg die niet op gemeentelijk niveau geboden kan worden, moet effectief worden samengewerkt met de regio.

Bij een crisis moet snel ingegrepen worden, men moet een heldere toegang te hebben en zo snel mogelijk een regisseur benoemen. D66 vindt goede begeleiding en nazorg van groot belang. Alleen op die manier kunnen kinderen en ouders hun normale leven weer zo snel mogelijk oppakken.

» Betrek en faciliteer ouderen

D66 wil ouderen betrekken en faciliteiten bieden, zowel de vitale ouderen en als de ouderen die meer zorg nodig hebben.

Vitale ouderen zijn een belangrijke groep bewoners in onze gemeente. Zij hebben vaak een actieve rol in de gemeenschap. Wij hebben daarom oog voor deze oudere, die wat minder ter been kan zijn. De gemeente moet zorgen voor toegankelijke gebouwen en adequate vervoersmogelijkheden, bijvoorbeeld door het inzetten van een (buurt) bus. D66 wil vooruitlopen in het testen van zelfrijdend openbaar vervoer. Ook zijn wij enthousiast over particuliere initiatieven zoals AutoMobiël.

Ouderen willen vaak zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen, indien nodig met zorg aan huis. De gemeente moet thuis wonen faciliteren, bijvoorbeeld door kangoeroewoningen of vouchers voor huishoudelijke hulp.

Als thuis wonen niet meer mogelijk is, dan kiest D66 voor kleine wooneenheden. Kleine, lokale of wijkgebonden woon- en zorginitiatieven moeten ondersteund worden. Tussen thuis wonen met zorg en verpleeghuisopname zit een grijs gebied waar in de pers steeds meer aandacht voor is; ouderen die langer dan nodig in ziekenhuizen verblijven omdat er in verpleeghuizen geen ruimte is. De gemeente kan helpen om dit probleem op een juiste manier aan te pakken.

Essentieel in de zorg voor ouderen is de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers. Mantelzorg is zorg gegeven door de mensen dichtbij de zorgbehoevende: familie, vrienden en buren. De gemeente dient de mantelzorgers goed te ondersteunen, bijvoorbeeld door vergoedingen of een ondersteunend loket te bieden. Daarnaast moet de gemeente kritisch blijven op de vraag tot waar er gerekend kan en mag worden op vrijwilligers en mantelzorgers.

Naast inzet van mantelzorgers moet de kwaliteit van langdurige zorg gegarandeerd worden. Verzorgingstaken moeten worden verricht door medewerkers die daarvoor voldoende zijn opgeleid. D66 wil dat de gemeente hierin haar verantwoordelijkheid neemt.

» Stimuleer beweging en gezondheid door onder andere openbaar groen

D66 wil dat de gemeente de partijen die werken aan een betere volksgezondheid actief bij elkaar brengt en ondersteunt. Gemeente, werkgevers, welzijnsorganisaties, zorginstellingen, onderwijs, sportorganisaties en de zorgverzekeraars werken samen in een integrale gezondheidsaanpak voor bewoners. Wat betreft het openbare groen en het bieden van sportfaciliteiten heeft de gemeente een actieve rol.

Een bloeiend sportverenigingsleven bevordert de gezondheid en de band tussen bewoners. D66 vindt een gevarieerd aanbod aan sport belangrijk. In principe willen we dat verenigingen op eigen benen staan. De gemeente heeft een regiefunctie in sportaccommodatiebeleid, maar is terughoudend in het financieren van grond, opstallen, vervangen, groot onderhoud, beheer en exploitatie van sportterreinen. De gemeente moet zorg dragen voor een betaalbare accommodatie en eigen initiatief, medebeheer en zelfbeheer stimuleren.

Een volwassene draagt zelf de kosten voor zijn of haar sport. Om de zelfredzaamheid van verenigingen te bevorderen dienen vergunningen en procedures voor evenementen simpel zijn. Ze moeten zonder administratieve rompslomp of hoge kosten verkregen kunnen worden. Een gemakkelijke procedure geeft ook ruimte voor innoverende en aansprekende (sport)initiatieven vanuit de samenleving.

D66 stimuleert sportdeelname en voldoende (dagelijks) bewegen voor alle kinderen en volwassenen door een voorlichtende en faciliterende rol aan te nemen. Voor kinderen is dit gekoppeld aan het onderwijs, buitenschoolse opvang en sportverenigingen waardoor alle kinderen worden bereikt.

»» **Lezen is ruimte voor ontwikkeling**

D66 vindt leesbevordering essentieel om de bewoners voldoende ruimte te geven zich te ontwikkelen. Gemeente Buren is geen lid van de regio Rivierenland bibliotheekvoorziening. Wij willen dit opnieuw ter discussie stellen.

We ondersteunen nieuwe initiatieven en willen zorgen dat de gemeente goede informatievoorziening regelt over wat er wel kan. Bewoners die dit niet kunnen betalen, ontvangen van de gemeente een bijdrage.

»» **Armoede: iedereen moet mee kunnen doen!**

D66 wil dat alle mensen mee kunnen doen in de samenleving. Daarom willen we dat de gemeente bewoners ondersteunt met het vinden van de juiste oplossing voor een financieel probleem. Het armoedebeleid is wat D66 betreft specifiek bedoeld voor mensen die niet kunnen werken en die geen kansen hebben om boven de armoedegrens uit te komen. Het armoedebeleid moet als belangrijkste doel hebben om de verhouding tussen inkomsten en uitgaven op orde te krijgen en de oorzaken van armoede aan te pakken.

De gemeente moet alle bewoners blijvend perspectief bieden en hen mee te laten doen in de maatschappij. Sport of vrijwilligerswerk zijn manieren om dit te bereiken. Kinderen, ouderen en chronisch zieken verdienen speciale aandacht.

D66 wil snelle signalering en hulp bij schuldproblematiek, zodat verslechtering van de situatie wordt voorkomen. Hierbij is herkenning en ondersteuning door de wijkteams van belang. We willen dat de gemeente doet wat bewezen blijkt; de effectiviteit van de armoede bestrijdende instrumenten moet leidend zijn.

De Nationale Ombudsman en andere deskundigen hebben adviezen uitgebracht over het beleid in armoedebestrijding. D66 volgt deze adviezen. Wachtlijsten voor schuldsanering zijn wettelijk niet toegestaan en moeten voorkomen worden. Dit kan om onorthodoxe oplossingen vragen, bijvoorbeeld in samenwerking met woningcorporaties. D66 wil meer experimenteerruimte voor de gemeente om mensen met schulden sneller te vinden en te helpen.

Werk en inkomen is een belangrijk aandachtsgebied binnen armoedebeleid. Daar waar geen werk is ligt armoede op de loer. Experimenten met een onvoorwaardelijk basisinkomen kunnen de ontwikkelingskansen binnen gezinnen die te maken hebben met armoede een positieve draai geven.

D66 wil dat kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen dezelfde kansen krijgen om zich te ontwikkelen als andere kinderen. De gemeente heeft hier nadrukkelijk een taak, bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat deze kinderen mee kunnen doen aan sport en cultuur en maakt hier ook budgetten voor vrij.

» Laat vluchtelingen zo snel mogelijk meedraaien in de maatschappij

12

D66 vindt dat vluchtelingen en nieuwkomers zo snel mogelijk mee kunnen draaien in het Nederlandse maatschappelijk leven. Nederland heeft de afgelopen jaren een groot aantal vluchtelingen opgevangen. Voor zowel de vluchtelingen als voor de Nederlandse samenleving is het essentieel dat zij zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren. De gemeente moet maatwerk en begeleiding bieden bij de inburgering. D66 wil specifieke aandacht voor jonge vluchtelingen en samen met scholen onderwijs op maat aanbieden voor deze groep.

Vluchtelingen moeten wat D66 betreft zo snel mogelijk Nederlands leren. Desnoods springt de gemeente financieel bij, als de middelen vanuit het Rijk hiervoor niet toereikend zijn. Vrijwilligerswerk of maatschappelijke stages stimuleren kan ook een manier zijn om deze mensen te helpen integreren. Deze vluchtelingen verdienen een kans. Bovendien kunnen we op deze manier voorkomen dat de vluchtelingen in de bijstand belanden; dit is behalve rechtvaardig een verstandige investering.

Vluchtelingen in onze gemeente moeten op een goede manier gehuisvest worden in de wijk. Een gemengde, kleinschalige huisvesting stimuleert ontmoeting met andere bewoners op een positieve manier. Nauwe samenwerking tussen maatschappelijke organisaties is essentieel om de huisvesting, inburgering, opleiding en toegang tot de arbeidsmarkt aan elkaar te koppelen.

3. Duurzaamheid en energie

D66 wil dat de gemeente Buren zo snel mogelijk energieneutraal wordt. In samenwerking met bewoners moet de gemeente streven naar veranderingen. Energieneutraliteit kan alleen bereikt worden als er gekozen wordt voor mix aan maatregelen: besparen op energie verbruik en gebruik maken van alternatieven voor energie opwekking.

» Wek zelf duurzame energie op

D66 wil samen met haar bewoners werken aan duurzaamheid en het opwekken van duurzame energie. De gemeente moet volgens D66 het goede voorbeeld geven door alle daken van gemeentelijke gebouwen en braakliggende terreinen te benutten voor zonnepanelen. Ook kan de gemeente de oprichting van coöperaties door bewoners voor dit doeleinde faciliteren met (kleine) subsidies en kennisuitwisseling.

Gezien de urgentie om snel over te schakelen op duurzame energie ziet D66 ook een rol voor windenergie op land. Hoewel de ruimtelijke ordening rondom windenergie op land een provinciale bevoegdheid is, hebben gemeenten een belangrijke rol in het mogelijk maken hiervan. Gemeenten kunnen constructief meedenken over geschikte locaties en een participatie/inspraakproces inrichten. Door bewoners als investeerders mede-eigenaar te maken van lokale windmolens kunnen zij ook financieel profiteren. Hiermee ontstaat er draagvlak en betrokkenheid.

D66 wil dat initiatieven om energie op te wekken of voor een circulaire economie worden gestimuleerd. Afval kan worden hergebruikt als grondstof. Het reeds gestarte Energieloket voor bewoners wordt uitgebreid. D66 zit graag dat de gemeente aanvullende duurzaamheidseisen stelt aan het omgevingsplan en bouwbesluit en dat er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk gasloos bouwen.

D66 vindt dat er gebiedsgericht gewerkt moet worden. Op deze manier kunnen investeringen in vastgoed, openbare ruimte en energienetwerken elkaar versterken.

Goede bereikbaarheid is voor D66 belangrijk, maar wel energieneutraal. D66 wil daarom elektrisch vervoer stimuleren door collectieve laadpalen, deelauto's en zelfrijdende vervoersmiddelen.

» **Koop écht groene energie in**

D66 streeft ernaar dat de gemeente echt groene energie duurzaam inkoopt. Dat is wat D66 betreft geen 'sjoemelstroom' of certificaten van biomassa, bijgestookt in kolencentrales. D66 wil dat de gemeente in het contract met hun leverancier bedingt dat deze additionele capaciteit (idealiter lokaal opgewekte zonne- of windenergie) realiseert ten behoeve van het gebruik voor de gemeentelijke gebouwen. De waterkrachtcentrale Maurik levert al een deel van de groene energie.

» **Heb aandacht voor biodiversiteit**

Duurzaamheid is ook biodiversiteit. Naast maatregelen om energie op te wekken en te besparen op energieverbruik, wil D66 dat ingezet wordt op biodiversiteit en vitaliteit van de bodem. Het bermenbeleid kan worden aangepast met meer aandacht voor diversiteit. Initiatieven die D66 ondersteunt zijn bijvoorbeeld: tegel eruit-groen erin en 'Dijken in het groen'.

4. Voorzieningen en maatschappelijk vastgoed

15

Buren is een krimpgemeente. De gemeente moet daarom aan de slag om aantrekkelijker te worden om te wonen en te werken. Hiervoor moeten we ander 'werk' aantrekken door te zorgen dat we bereikbaar zijn. We moeten bereikbaar zijn over de weg, maar ook digitaal bereikbaar. Goede ICT-mogelijkheden als glasvezel verbeteren het ondernemersklimaat.

» Bepaal samen met bewoners het gewenste niveau van voorzieningen

Een gemeente kan voorzieningen bieden: basisscholen, sportverenigingen, buurthuizen, bibliotheken en het winkelbestand. Voor deze voorzieningen moet Buren duidelijke keuzes moet maken over het niveau van voorzieningen dat zij wil en kan handhaven. Uitgangspunt daarbij is de vraag welke voorzieningen bewoners op redelijke afstand nabij willen en moeten hebben.

Het integrale accommodatieplan waar D66 al zo lang op wacht, moet nu eindelijk gepresenteerd worden. Dit plan moet leidend zijn bij de keuze voor het voorzieningenniveau van de kernen. In dit plan moet ook een oplossing komen voor het gebruik van het gemeentehuis. Over nieuwbouw van maatschappelijk vastgoed en herbestemming of slopen van bestaande locaties kan alleen beslist worden als er een integraal accommodatieplan voor de gemeente gepresenteerd wordt. Gebouwen die nu nog van de gemeente zijn, maar geen plaats hebben in het plan, moeten worden verkocht.

Omringende gemeenten hebben ook goede voorzieningen en de afstand tussen de gemeente Buren en de omringende gemeenten is gering. Goed en goedkoop streekvervoer is hierbij soms een betere oplossing dan het behouden van eigen voorzieningen.

De rol van de gemeente is om samen met de bewoners het gewenste niveau te bepalen, goede initiatieven te stimuleren, samenwerking van verenigingen te stimuleren en maatschappelijke bestemming geven op leegstaande gebouwen. Dit kan betekenen dat we moeten accepteren dat jongeren langer moeten fietsen om het openbaar vervoer te bereiken, maar dat we oplossingen bieden aan bewoners die minder mobiel zijn.

» Ondersteun creatieve woonvormen

Creatieve initiatieven van bewoners moeten worden toegejuicht, zoals woonvormen waarbij jongeren tegen een minimale huurprijs in eenzelfde complex wonen als ouderen. Tegenprestatie van jongeren is om de ouderen te helpen met klusjes, etc.

» Zorg voor glasvezel in de hele gemeente

Internet is inmiddels verworven tot een primaire levensbehoefte en wordt steeds meer bepalend voor de kwaliteit van leven. Helaas laat de kwaliteit van de internetverbindingen in de buitengebieden te wensen over. Niet alleen ondernemers worden steeds meer afhankelijk van kwalitatief goede ICT-voorzieningen, maar ook ouderen, omdat zij langer thuis wonen en vaker aangewezen zijn op zorgtaken op afstand. Vooral de landelijke gebieden in de gemeente Buren hebben te maken met slechte tot zeer slechte internetverbindingen. Bij een binnenkomst van 8MB, kan een ondernemend gezin niet op het internet en is o.a. interactieve televisie niet mogelijk.

Met name voor jonge innovatieve ondernemers is snel internet een vereiste. Door het aanleggen van glasvezel, te beginnen in de buitengebieden, kan ondernemerschap worden gestimuleerd en de uitstroom van bewoners worden tegengegaan.

» Koester kunst en cultuur

D66 maakt een vuist voor een sterk cultuurbeleid, dat iedereen toegang geeft tot verschillende vormen van cultuur. Dit draagt bij aan een open samenleving met gelijke kansen. Kunst en cultuur bepalen het gezicht van een gemeente. Ze hebben niet alleen invloed op hoe mensen in de gemeente met elkaar omgaan, maar maken de gemeente ook aantrekkelijk om in te wonen, te werken, te ondernemen of de gemeente als toerist te bezoeken.

Cultuurbeleid is een investering in mensen. Kunst en cultuur voeden maatschappelijk debat, maken de ontwikkeling van gedeelde waarden mogelijk én creëren ruimte voor (menings)verschil. Cultuur spreekt tot de verbeelding en prikkelt mensen om kritisch na te denken. Zo komen mensen met elkaar in contact en voelen zij zich verbonden met hun gemeente of regio. Gemeenten spelen een belangrijke rol in het cultuurbeleid: gezamenlijk geven zij het meest uit aan kunst en cultuur.

D66 pleit ervoor dat de gemeente gebruik maakt van hun mogelijkheden om kunst en cultuur te stimuleren. Daarbij moet zij over haar grenzen heen kijken door met bijvoorbeeld de provincie of buurgemeenten samen te werken. De gemeente moet een vrijetijdsvisie formuleren die synergie oplevert tussen horeca, recreatie, middenstand en cultuur. Bied artiesten atelierruimtes en oefenplekken en omarm experimenten op cultureel gebied. Hiervoor kunnen bestaande initiatieven gebruikt worden: kunstroutes, tentfeesten, klompenpaden, wandel- en fietsroutes en concerten in kerken.

Cultuurbeleid dient zich nadrukkelijk te richten op mensen die niet vanzelfsprekend in aanraking komen met kunst en cultuur, zoals kinderen, jongeren, lager opgeleiden of nieuwkomers. Zorg voor een passend en inclusief aanbod. Cultuuronderwijs is hierbij een belangrijk instrument. De gemeente kan op allerlei manieren meewerken aan meer culturele vorming op scholen, bijvoorbeeld door de culturele sector een bijdrage aan het onderwijs te laten leveren. Zo wordt talent en creativiteit gestimuleerd. Behoud het Jeugdcultuurfonds in de gemeente en bouw deze indien mogelijk uit.

» Wees trots op ons historisch erfgoed

D66 vindt dat de gemeente Buren zorgvuldig met de monumenten in de gemeente moet omgaan. De gebouwen en beschermde stadsgezichten moeten ook volgende generaties inspireren. Aan historisch of architectonisch bijzondere gebouwen en beschermde stadsgezichten ontleen we een deel van onze identiteit. Erfgoed maakt mensen trots op hun omgeving en historie.

In de monumentenverordening zijn regels vastgelegd voor ruimtelijke aanpassingen. Tegelijkertijd wil D66 niet dat de bescherming van deze gebieden in de weg staat van bijvoorbeeld het aanleggen van groene daken of zonnepanelen, als dit uit het zicht gebeurt. De (straks verplichte) omgevingsvisie en het omgevingsplan moeten bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de omgeving, voor zowel bewoners en bezoekers. Herbestemming van kerkgebouwen, boerderijen, industriële complexen en andere monumentale gebouwen kan attractieve woon- of werkomgeving of culturele, toeristische hotspots opleveren en is een daarmee duurzame remedie tegen krimp. Maak als gemeente een kansenskaart van (binnenkort) leegstaande monumenten en stel een visie over religieus erfgoed op.

Voor particulieren moet ook het mogelijk zijn om te investeren in bijzondere gebouwen of objecten. Waar mogelijk moeten bewoners en gebruikers de vrijheid van de gemeente krijgen om hun historische panden aan te passen aan de eisen van nu. Erfgoed is als kernkwaliteit een onmisbare bouwsteen die de identiteit van onze gemeente een gezicht geeft.

5. Ruimtelijke ordening

D66 wil dat de gemeente zorgt voor een schone omgeving waar voldoende geschikte, duurzame woningen zijn en mensen de mogelijkheid hebben om zich veilig te verplaatsen.

» Zorg voor duurzame mobiliteit

D66 wil dat er in Buren voldoende mogelijkheden zijn om je op duurzame wijze te verplaatsen. De elektrische fiets stelt meer mensen in staat om langere afstanden – tot ca. 20 kilometer – fietsend te overbruggen. De elektrische fiets wordt daardoor steeds vaker een vervanger voor de auto. De gemeente dient daarom in voldoende oplaadpunten te voorzien. Mensen kunnen dankzij de e-bike bovendien tot op latere leeftijd blijven fietsen. Ouderen zijn echter relatief kwetsbaar op de fiets; daar moeten fietspaden dus op berekend zijn: breed, zonder opstaande randen of paaltjes.

In krimpgebied en gebieden met een lage bevolkingsdichtheid is 'normaal' openbaar vervoer soms financieel niet meer in stand te houden. In die gebieden kan meer vraag gestuurd openbaar vervoer een oplossing bieden. Gemeenten kunnen in krimpgebieden budgetten voor speciaal vervoer (zoals WMO of school) combineren om zo toch vervoer aan te kunnen blijven bieden. In de nabije toekomst kan openbaar vervoer zonder chauffeur wellicht ingezet worden. Initiatieven hiervoor dienen te worden ondersteund.

» Maak geschikte, duurzame woningen

D66 wil dat de gemeente zorgt voor voldoende geschikte, duurzame woningen voor specifieke doelgroepen, zoals ouderen, alleenstaanden, mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking en statushouders. Voor het plaatsen van een woning voor tijdelijke opvang voor ouderen die hulpbehoevend zijn geworden moet een tijdelijke vergunning verstrekt worden.

Nieuwbouw moet duurzaam zijn en de bestaande woningvoorraad moeten worden verduurzaamd. Daarom wil D66 dat de gemeente bewoners stimuleert en ondersteunt om hun (particuliere) woning duurzamer te maken, zeker als investeringen een korte terugverdientijd hebben. In verschillende gemeenten worden al subsidies verstrekt voor het aanleggen van zonnepanelen, worden duurzame corporaties ondersteund en kiezen bewoners op andere manieren voor duurzame investeringen. D66 wil dit ook meer in Buren. Huizen zouden niet meer verplicht een gasaansluiting moeten hebben. Ingediende bouwplannen worden ook getoetst op energieneutraliteit.

» Zorg voor een veilige openbare ruimte

D66 wil dat bewoners zich veilig voelen in de openbare ruimte. Overlast en criminaliteit moet worden voorkomen door schone straten die goed zijn verlicht en straatmeubilair dat in goede staat verkeert. Het is de taak van de overheid om de openbare ruimte netjes te houden en bewoners hierin te betrekken.

De gemeente moet overwegen om straatverlichting die veel energie verbruikt te vervangen door moderne, energiezuinige verlichting, die reageert op de aanwezigheid van mensen. Lantaarnpalen kunnen ook gebruikt worden om elektrische auto's en fietsen op te laden.

D66 wil stenen wijken groener maken. Groen in de wijk zorgt ervoor dat mensen, in het bijzonder ouderen, meer bewegen. Bovendien stimuleert het gezamenlijk onderhouden van het groen in de wijk er voor dat mensen uit dezelfde wijk elkaar ontmoeten. De gemeente dient een duurzaam beleid te ontwikkelen om de groene gebieden echt in stand en levensvatbaar te houden.

De overlast die wordt veroorzaakt door hondenpoep, moet verminderd worden door het plaatsen van vuilnisbakken met "poepzakjes" die bekostigd worden door het innen van hondenbelasting. Indien er niet geïnvesteerd wordt in het verminderen van de overlast door hondenpoep en er niet gehandhaafd wordt, dient de hondenbelasting te worden afgeschaft.

6. Ondernemersklimaat

20

Ruimte voor innovatie is belangrijk. De wereld om ons heen verandert voortdurend en wij ook. D66 stimuleert innovatie. We willen dat ook onze kinderen het net zo goed krijgen als wij. Ons uitgangspunt is dat innovaties bijdragen aan de oplossing voor maatschappelijke problemen en zorgen voor een aantrekkelijke omgeving om te wonen, te werken en te recreëren. We denken bijvoorbeeld aan de energietransitie, lang, gelukkig en gezond leven, circulaire economie en nieuwe, duurzame en gezonde vormen van mobiliteit. Ondernemers die oplossingen ontwikkelen voor deze maatschappelijke uitdagingen moeten kunnen rekenen op steun van de gemeente Buren. Onze gemeente heeft prachtige ondernemingen in onder andere fruitteelt, bomenkwekerij en recreatie.

» Actualiseer en vereenvoudig gemeentelijke regels en vergunningen

D66 ziet in de nieuwe omgevingswet een uitgelezen mogelijkheid om de bestaande gemeentelijke regels en vergunningen tegen het licht te houden en te actualiseren om het ondernemersklimaat zo optimaal mogelijk te maken. D66 hanteert de vuistregel dat elke regel zijn (oorspronkelijke) doel moet dienen. Waar mogelijk moet de regeldruk worden verminderd en de belastingen vereenvoudigd.

» Schaf toeristenbelasting af

D66 is kritisch op het innen van toeristenbelasting en precariobelasting voor terrassen. Toerisme is een verrijking voor de economie en het recreëren op terrassen bij cafés zijn een verrijking voor de gemeente. Wij stellen voor deze belasting te schrappen.

» Laat ondernemers openingstijden bepalen

D66 heeft zich er altijd hard voor gemaakt dat winkeliers en horecaondernemers de vrijheid hebben om zelf hun openingstijden te bepalen. Wij zullen ervoor pleiten dit principe ook in de gemeente Buren als regel ingevoerd te krijgen.

» Ondersteun (agrarische) ondernemers

D66 wil zuinig zijn op de natuur door op een duurzame manier én economisch rendabele manier gezond voedsel te verbouwen en hierbij ook oog te hebben voor de volksgezondheid en het welzijn van dieren. Het buitengebied (het gebied rondom de gemeentelijke kernen) heeft grote waarde, zowel voor de economie als voor de natuur. Dit vraagt om innovatieve oplossingen en een gemeente die (agrarische) ondernemers de ruimte en kansen geeft om deze oplossingen te ontwikkelen.

Bij de bouw van nieuwe stallen moeten strenge eisen gesteld worden aan dierenwelzijn. Er moeten maatregelen getroffen worden om massale sterfte van dieren tijdens stalbranden te voorkomen. In alle afwegingen rondom agrarische bouw in Buren moet de gemeente een afweging maken tussen de volksgezondheid, het welzijn van dieren, duurzaamheid en het stimuleren van ondernemerschap.

Eén contactpersoon in de gemeente die agrarische ondernemers kan ondersteunen in het aanvragen van vergunningen en duurzaam maken van agrarische bedrijven zou een aanwinst zijn.

7. Financiën

22

D66 wil geen schuld doorschuiven naar onze kinderen en kleinkinderen. De begroting moet op de toekomst gericht zijn. Vanuit diezelfde waarde erkennen we het belang van publieke investeringen – bijvoorbeeld in goed onderwijs en schone energie – investeringen die juist op de lange termijn profijt opleveren. Daarom zijn lage lokale lasten voor ons belangrijk, maar niet het enige criterium bij het opstellen en beoordelen van een gemeentebegroting. De structurele inkomsten dienen in evenwicht te zijn met de structurele lasten. Investeren in de toekomst valt onder structurele lasten.

» Zorg voor efficiëntie en kijk naar goedkopere mogelijkheden

D66 zoekt bij tekorten op de begroting in eerste instantie naar bezuinigingen of mogelijkheden taken efficiënter en goedkoper uit te voeren. Samenwerking met andere gemeenten is daarbij een optie. Het uitvoeren van taken voor andere gemeenten (zoals de ICT) en hiermee inkomsten te genereren is hiervan een voorbeeld. Eventuele bezuinigingen ontzien zoveel mogelijk de kerntaken van de gemeente, zoals zorg en openbare ruimte. Waar mogelijk worden bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij (het invullen van) bezuinigingen betrokken.

» Geef de gemeenteraad goede middelen voor controle

D66 wil betere middelen voor de gemeenteraad om de besteding van belastinggeld te controleren. Dit begint met investeren in de kennis en kunde van raadsleden en hun ondersteuning door de griffie. Daarnaast hebben gemeenteraadsleden baat bij een actieve gemeentelijke en/of regionale rekenkamer binnen gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Hiermee kunnen wij de democratische controle versterken. De verantwoording over zowel de besteding van geld als de hoogte en verdeling van risico's binnen de gemeentebegroting moet transparant, tijdig en volledig zijn.

» Stimuleer ondernemerschap door revolverend fonds

D66 stimuleert ondernemers waar nodig. Hiervoor kan een revolverend fonds ingezet worden. Verenigingen en stichtingen kunnen tijdelijk een duwtje in de rug te krijgen en startende initiatieven kunnen worden ondersteund. Daarna zou een initiatief zich op eigen kracht verder moeten kunnen ontwikkelen. Deze revolverende leningen zijn tijdelijk en moeten periodiek worden geëvalueerd op het bereikte effect.

» Kijk naar mogelijkheid voor Europese subsidies

De gemeente dient meer aandacht te hebben voor het verwerven van doelmatige subsidies, ook van Europa; bijvoorbeeld voor investeringen in duurzame energievoorzieningen.

Richtingwijzers D66

23

De uitgangspunten van D66 zijn vastgelegd in vijf 'Richtingwijzers'. Deze geven richting aan het denken en de ideevorming binnen de partij, maar hebben niet de status van dogmatische waarheden.

Vertrouw op de eigen kracht van mensen

Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen. Daarom zien we de toekomst met optimisme tegemoet.

Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving

Wij willen de wereld om ons heen tegemoet treden met respect en mededogen.

Denk en handel internationaal

Samenlevingen zijn op steeds meer verschillende manieren met elkaar verbonden. Wij staan open voor de gehele wereld en sluiten niemand uit.

Beloon prestatie en deel de welvaart

Mensen zijn niet gelijk, wél gelijkwaardig. Mensen zijn verschillend en wij willen dat de overheid ruimte laat voor die verschillen.

Koester de grondrechten en gedeelde waarden

De fundamentele waarden van onze samenleving zijn vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens, ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, gerichtheid of herkomst.

Stem D66 Buren op 21 maart!

- » 'Een eerlijke verdeling van (financiële) middelen, voorzieningen en aandacht voor de verschillende kernen is belangrijk bij iedere afweging
- » **Een ondernemend Buren**
D66 wil meer ruimte voor duurzame, innovatieve, agrarische en recreatieve initiatieven. Ook moeten bewoners meer ruimte krijgen om samen hun eigen leefomgeving te verbeteren.
- » **Een leefbaar Buren**
D66 wil meer ondersteuning geven aan ondernemers en bewoners. D66 wil voldoende zorg bieden aan hen die dat nodig hebben. Zo ontwikkelen we een leefbaar en ondernemend Buren.
- » **Een aantrekkelijk Buren**
Ontwikkeling geeft groei en vooruitgang. Zo kan Buren zich ontwikkelen van een krimpgemeente naar een krachtig en prachtig Buren.
- » **Een natuurlijk en milieuvriendelijk Buren**
D66 Buren zet zich in voor een sterker, slimmer en schoner Buren.